Массе а мехкий пролетареш, вiашагiкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дени ◆ ЕРА, 16 ДЕКАБРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 150 (6716). ◆ Мах 3 кеп.

Советски нах шоай доккхача цIейна накъабоагIа общественни вахара дерригача доакъошка керда толамаш даьха, КПСС XXVI съездо оттаяь коммунизм хьалъяра планаш тIагIертта, творчески къахьегарца чакх а йоахаш. Съезда решенешца хьалхле а лелаеш, партеи халкъои тIаteIla къовсам лоаттабу тIема кхерам дIабаккхараи лаьттан тIа машар чIоагIбараи тIехьа.

(СССР хьаяь 60 шу дизара болча КПСС ЦК СоцамтIара)

СИЙЛАХЬЧА ЮБИЛЕЯ СИЙНА

ССССР 60 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ

ГРОЗНЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ ЗАСЕДАНИ

Селхан г. Грозне театрально концертни зале СССР хьаяь 60 шу дизара хетаяь КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо, НГIАССР Лакхехьарча Советои Министрий Советои, КПСС Грознегски горкомои халкъа депутатий Грознегски горсоветои цхьана яь торжественни заседани хилар.

Из хьайкIлар КПСС ЦК члена, парте Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **А. В. Власова**. Цо Советски пачхьалкхен 60 шу дизара сийлахьа цIейца дахьъала бийцар республика беррига къахьегамхой.

Зале багIачар чIоагIа тIоараш деттий тIаац торжественни заседание сийлен президиуме церьхост Ю. В. Андропов керте латта парте Центральни Комитета Политбюро харжа аьнна, сина предложени.

СССР вIашагIъеллa 60 шу дизарах доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела **Х. Х. Бокова**.

Торжественни заседание иштта къамаьлаш дир парте Грознегски горкома хьалхарча секретара **Н. И. Семенова**, парте Ачхой-Мартановски райкома хьалхарча секретара **З. А. Яндиевас**, парте, тIема, къахьегама ветерана **Н. Ф. Пудкова**, Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен драмтеатра артиста **М. А. Довлетмирзаева**, парте Шелковской райкома хьалхарча секретара **В. Г. Табацковас**, парте комсомола, граждански тIема ветерана **Б. И. Магомаева**, ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **Г. Х. Эльмурзаева**.

Цар массане белгалдаьккхар, Коммунистически парте хулгал а деш вай мехка ленинсни къаман политика ерригача чакхъяхар бахьан долаш СССР-о 60 шера экономически социальни деIaпара даькъе IалъаматтIе иокхийча лакхленашка кхоачаш сийлен ниекъ хьабенилга, вай мехка коммунизм хьалъяра халкъий барт-цхьоагIо, доттагIал кхы а чIоагIдара шоай низ дIа мел кхоачар дергхилarах тешам белар.

Заседане доакъошхоша, массава цхьан дагара а волаш, парте Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета цIерагIа письмо-рапорт тIаяццар. Заседане хинначар вайна яхь лелаю йоалахарча республикаш, вежарал лелаеча Украина Херсонски областа, Краснодарски, Ставропольски крайя къахьегамхой доккхийча цIейца дахьъала буцаш телеграммаш яхийта лаьрхIар.

Бухсолпаш парте Центральни Комитето, СССР Министрий Совето тIадилларагIа Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача город Грозне викалашта КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Ше байрах дIаелар парте ЦК члена, парте Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара А. В. Власова. Ше байрах хьаницча парте Грознегски горкома хьалхарча секретара Н. И. Семенова тешам белар дIахо йодача хана города къахьегамхоша кхы а хьинарегIа къахьегаргда, аьнна.

Торжественни заседани чакхъьалча зале хиннараш Нохч-ГIалгIайчене КъулбаседаХIирий АССР литератураи искусстваи деноаш хьаделлaрца бахкача цу республика искусства говзанчаша деннача концертоа хьежар.

(Торжественни заседанех йолча материалашта кепатохаргъя тIехьа тIайоагIача номер тIа).

СУРТА ТIА: Селхан В. И. Ленина памятника юхе зиван дехьар торжественни заседание доакъашхоша.
В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

18 декабре — Коммунистически субботник

Хьинаре къахьегаргда

Массехк ди мара дисадац СССР 60 шу дизара хетадаь Ерригсоюзни коммунистически субботник хила. Цу къахьегама цIейна миштa кийчо яьй Малгобекски района а МагIалбикерча а къахьегамхоша, аьнна тха корреспондента Б. КОСТОЕВА даьча хаттара жоп а луш КПСС Малгобекски горкома организационно-партийни балха отдела инструктора БОКОВ МУВСАС аьлар:

— «ЦIеча шоаттадийцахьа» вокх деношкарчул дикка овсарагIа къа а хьегаш, из ди белгалдаккхара доккхий декхараш тIайийнад районерча а городерча а къахьегамхоша. Де мел дезаш дола балхаш, «рахецаргйола продукци белгалъяьккхай. Коммунистически субботнике дакъа доалаш хургба 22830 саг болхлой, инженерий-технически болхлой, гIулакхера нах. Царех шоай массарча балха моттигашка къахьегаш хургва 16150 гаргга саг. ХIаьта промышленносте шоай хьинари низ кхо ца беш къахьегаш хургва 2280 болхло, транспорте — 720, гIишлош хьальеча — 760, царех 600 гIишлонхо — пусковой объекташ хьалъеча, совхозашкеи кхыйолча юртбоахама предприятешкеи къахьегаш хургва 12400 саг, царех хьайбай фермашка — 600 саг. Промышленни предприятешна, гIишлони транспортни организацешка, совхозашка, халкъа боахама кхыча доакъошка ластам беш болх беш хургва 6700 совгIа саг.

Ерригсоюзни коммунистически субботник дола ди хьинаречa къахьегамца белгал а доаккхаш, 18 декабре районерча а городерча а промышлени предприятеша арахецаргъя 52 эзар сома мехa тайп-тайпара промышленни продукци, транспортиниаша дIа-юха хьоргда 1300 тонн халкъа боахама мохьаш, гIишлонхоша кхоачайергда 6800 сома мехa гIишлон-монтажни балхаш, юртбоахама болхлоша цхана дIаяракьоргья 500 тонн органически удобрени.

Дикача толамашца накъадолх

ГIаргакхоачаш латт вай мехкарча халкъий доттагIален цIей — СССР хьахиина 60 шу дуза ди. Доккхий толамаш доах цу дениа накъайхара лаьцача социалистически яхье къахьегача коллективаша.

Буруи деттача балхий Октябрьски управлене болхлоша планал совгIа 200 метр буруи тоха декхар тIайийцалар. Из декхар бурувдеттараша иттаза совгIа кхоачаш дир Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шуи из шоай лоIаме Россеца юкъеяха 200 шуи дуза ди тIакхоачаш, планал совгIа 2013 метр буруи техар.

Цул совгIа 12 скважина буруи тоха йолае йоагIача 13 скважина буруи тоха йолаш, бархI скважина йистеяьккха йоагIача буройтта йистеяьккхар. 10 скважина тахка езача вуройтта техкар. Из деррига а дар шера делаьрхIар. Бурувдеттараша из кхоачашдир духхьала итт бетта.

Миштa карагIдаьнад царна иштта толамаш даха? Цун эггара хьалхара бахьан да мехка а республика а юбилеяш производственни котанлошка белгалдахара лаьца яхь формана а йоалаш гIуланхана дIакхахьар. Из иштта дIаяхьара хIара бригада, сменас, хIара болхлочо де делар къоастдир. Белгалдаьккхар котбаьинараштa лургдар. Яхьа хан-ханнахьа итогаш ю, уж массанена гургIйолча экрано тIа хьалтох. Къаьстта белгалбоах котбаьинараш, уж дIабовзийт. Управлене дикагIйола опыт массанена а дIайовзийта гIерт.

ЧIоагIйир къахьегама дисциплина, тIагIертта къовсам лоаттабир авареш ца хилийтара. БоккхагIбарий йоккха балха гоплал къонаярга дIакхоачийташ хьехамаш даьа.

ХIара бригадо, сменас, болхлочо къахьег шоай сменин норма йиза а тIех а кхоачаш гIертаца.

Цхьайтта бетта 30250 метр буруи тоха доагIача 32253 метр буруи техар. ХIаьта из котало йоаккхача къаьстта дика ка яьлар эксплуатационни буруи тохача. 17100 метр буруи тоха доагIача дукха хIама ца эшаш 19 эзар метр буруи техар.

Управлене болхлой ханал 20 ди хьалхабаьлар буруи тохаш.

Къаьстта доккхий толамаш даьхар ГIойт-Керте буруи тохаш хиннараша, Процецкий Юрий Петровича кулгалдеча бригадо 11 бетта планал совгIа 170 метр буруи техар. ХIаьта Найпак Владимир Павлович керте латтача бригадо цу хана йоагIача заданел 483 метр тIехиIоарга буруи техар.

Цу шиина а бригадал тIехъяьлар Стебленцов Петр Григорьевича бригада. Планал тIех 859 метр буруи-техар цо, вешта яьлча ерригача управлене шера планал совгIа буруи тоха тIайийца декхар диазаеи ахаазеи совгIа кхоачашдир.

Управлене коллектив гаргга я шера план кхоачашъяра. Из толам боаккхача дика къахьег бурувдеттараша ветерана С. М. Мусхаджиева, В. И. Никитенкос, операторашa-коллектора Т. В. Черниговас, В. А. Артемьевас, токара Д. Б. Фирсова, слесара М. Г. Дементьева, вышкомонтажника Б. М. Коротнова, къонача болхлоша О. Григоряна, А. Травина, А. Манова, кхычар.

Ю. ТЕГАЛОВ.

ВЕЖАРИЙ ВIАШАГIКХЕТАР

Селхан Нохч-ГIалгIайчене дIадоладеннад Къулбаседа-ХIирий АССР литература а искусства а деноаш.

Делкъа ха хулаш латт. Грозне чукхоачача гучабоал хьаьший. Колонна хьалха йоагIача цIеча «Иквруса» тIа доалл хьалтеха. «СССР 60 шу дизар — халкъий доттагIала а вошала а цIей» яха лозунг. Колонна соц. Хьаьшашка моаршал хатта дуьхьал баьхка бар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь М. О. Бузуртанов, КПСС Грознегски горкома секретарь Л. И. Белоглазова, КПСС Заводской райкома хьалхара секретарь Д. К. Тарасов, В. И. Ленина цIерагIча культури Двореца «Орга» яхача ансамбла доакъашхой, № 26 йолча ПТУ дешархой, грозненцаш.

Хьакхоач ХIирийчера боагIача хьаьший делегаци. Царна тух-сискал лу фусамдаьша.

КПСС Къулбаседа-ХIирий обкома секретара Ю. И. Кошева баркал оал фусамдаьшта иштта оIайхача сесамца шоаш тIаэцарах.

ДIа-хьа моаршал хаьттачул тIехьагIа Грозне хьайоагIа колонна.

Укхаза эггара хьалха хьаьшеха а фусамдая а болх сийлахь-воккхача баьчча цIи лелаеш йолча майда тIа. М. О. Бузуртанов а Ю. И. Кошев а хьалха болаш хьаьшаша а фусамдаьша а доха Б. И. Ленина памятника юхе зизаш.

Сарахьа концертно-театральни зале ХIирий литература а искусства а деноаш хьаделлаш доккха концерт оттадир хьаьшаша.

СУРТА ТIА: хьаьшашта накъавбахаш фусамдай.
В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ТХЬАМКА ДIАЧУЛУШ ЛАТТ

Дукха нах гуллу хIана хIара дениа Советски района тхьамка дIаиидеча пункте. Докъадаь тхьамка пачхьалкхенна дIачудала приемни пункте хьаух района колхозашкара, совхозашкара къаьст-къаьста тхьамка леладераш, тхьамка лелиду звеньяш, бригадаш. ХIаьта укхаза хов хIаранена ше укх шера болх мел баьб.

Иштта, тахханарча денга кховчаш пачхьалкхенга тхьамка дохкара хьалха ба «Ленинский путь» яхача совхоза тхьамка леладераш. Цар пачхьалкхенна дIачуеннай 12,8 тонн йокъаяь тхьамка лордаш. ХIаьта царех 7,3 тонн дIайийцай сорт-хозагара цхьоалагIча сортах. «Ленинский путь» совхоза тIехьа боагIа Кирова цIерагIча колхоза тхьамка леладераш. Укхаза пачхьалкхенна дIачуденнад 11,3 тонн тхьамка, царех 5 тонн цхьоалагIча сортах а долаш.

Б. СОЛТАГИРЕЕВ.

ПАРТЕ ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах, къахьегамхошта коммунистически кхетам луча беркате болх барах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лола:

Абраменко Ефстафий Андреевича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Гидрович Роман Мефодьевича — 1937 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Герасимов Григорий Ивановича — 1926 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Дачаев Ширвани Дачаевича — 1926 шера дена КПСС члена, персональни пенсионера.

Зелемханов Мада Зелемхановича — 1932 шера дена КПСС члена, «Грозфоторазнобыт» яхача объединене контролера.

Колегова Дарья Сергеевнана — 1932 шера дена КПСС члена, пенсионеркана.

Кулаев Григорий Афанасьевича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Партиков Габо Заурбековича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Новиков Яков Федоровича — 1932 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Соломатин Григорий Федоровича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Тангиев Даамбулата IабдулХьамида — 1930 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Ушаев Джабраила — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Якубов Нахмай Атниловича — 1932 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуми председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь И. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный.
1982 ш. 14 декабрь.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАЬД

Республика хьалхалаттача боахамашца цхьана хьайбаш толаме IангIара дахараш цар продуктивность лакхъяраи тIехьа лярхача Ерригсоюзни социалистически яхья юкъебахаб Грознегски района 1 Мая цIерагIча колхоза хьайбаш леладераш.

Поккха къахьегама котало яккха вIашIехьдаьннад колхоза шурий комплекса коллектива укх юбилейни шера. Укхаза хIаиалехьа кхоачашдаь баьннаб СССР хьаяь 60 шу дизара тIайийца хинна социалистически декхараш. ХIаьта карара шу чакхдалалехьа коллективо лаьрхIад шера планагIа йоагIачул дуккагIа кхы а 240 тонн пачхьалкхенга шура йохка.

Къахьегама масал гойташ, социалистически яхье массала а хьалхле лелаш хьайоагIа доярка, коммунист Овсянникова Зинаида. Шера план 2400-ен тIайийца социалистически декхар 3000-ен килограмм йолаш цо хIаналехьа хIара беттача IаттагIара 3200 килограмм шура яьккхай.

Иштта, 1982 шера шоаш тIаийца социалистически декхараш кхоачашдаьд Зинаидаца цхьан къахьегаш болча цуй нешаша, къонача коммуниста Хадыкева Раисас, Ацуева Кхокхас, Дударова Хакимата, Чеботарева Верас.

Колхозе соахка укх ханага кхаччалца яьккхачунца нийсача укх шера яьккха шура 52 тонн дукхагIа я. ЛертIIа кийчо яр бахьан долаш шурий комплекса чуйоагIача ерригача кхаь бригаде дика IангIара доах хьайбаш. Царна дIаяла шортта тоъаргIолаш кийчъяьй йол, сенаж, силос. Рационага хьежжа деакъар хьалбашта дIададара массаза а тIахьожам лоаттабу комплексе вIашагIъеллача халкъа тIахьожама группа членаша, депутатски посташа.

А. ЛЕВИН.

Кердачоа — шерра никъ

[illegible]

С. АУШЕВ.

ВорхӀазлагӀа хержача Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета ялхлагӀа сесси

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЭКОНОМИЧЕСКИ СОЦИАЛЬНИ ДЕГӀАЙОАЛАЯРА 1983 ШЕРАРЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАНАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета

ЗАКОН

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето сацам бу:

Статья 1. Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето хьачуенна Нохч-ГӀалгӀай АССР экономически социальни дегӀайоалаяра 1983 шерара Паччахьалкхен план Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Планово-бюджетни отраслевни комиссеша дāь тоьдараш тержал а дāьхьабаьтте.

Статья 2. Нохч-ГӀалгӀай АССР экономически социальни дегӀайоалаяра 1983 шерарча Паччахьалкхен плана укх тайпара коьртера хьоштамаш (Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Советага доал долча боахамаш) чӀоагӀде:

1	Бустама единица	1983 шерара план	1982 шерара хилачул тӀа к хилар процент
Промышленность товарни продукци	млн. сом	66.3	4.2
цу дакъе:			
Местнера промышленноста министерство	»	40.4	5.5
Кхачан промышленноста министерство	»	33.1	4.3
«Чеченоингушстройматериалы» яха объединени	»	14.6	0.8
Паччахьалкхен капитальни вложенеш	»	20.64	—
цу дакъе:			
производственни гӀирсаш хьалдар	»	1.77	1.5
производственни доаца гӀирсаш хьалдар	»	18.87	—
Къахьегама оьсарле: промышленности		—	3.2
гӀирсаш хьалдеча		—	4.0
Паччахьалкхен кооперативни торговле розничи товарооборот, общепита оборота юкъе а болаш	млн. с.	822.4	6.1
Бахача наха деча бытовой гӀуллакхий объем	»	24.15	5.6
Паччахьалкхен бюджете латтачи дешар даха за йоадача берий учреждениешкарча берай дуккал	эзар саг	39.8	9.9
Общеобразовательни школашкарча дешархой дуккал		280.2	0.3
Профессионально-технически дешара заведенешкара кадрийн квалифицированни болхлой		8.4	6.3
Больницашкарча меттиг дуккал	эзар. мене.	12.5	5.9

Мачет меттера хьатӀадоагӀача ахчай четах 1983 шера Нохч-ГӀалгӀай АССР-а ердаеча а лаьрхӀача 242.3 эзар квадратни метр меттиг йола чуйе цӀеноу хьалде, цу дакъе жилищни кооперацие четах — 9.8 эзар квадратни метр.

Статья 3. Нохч-ГӀалгӀай АССР экономически социальни дегӀайоалаяра 1983 шерара Паччахьалкхен план кхочашъеча юкъаргӀа Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето, КПСС ЦК майскии ноябрьскии (1982 ш.) Пленумий решенеши хьалхе а лелаеш, мероприятеш чакхйоалийла республика халкъа боахама доакъошка долаш долча дерригача чура хкочамеш ма мотта дуккаргӀа пайда лаара. [illegible] техникален керда кара[illegible] дакъа йоакъахалара, республика халкъа боахама ерригача лакалиша экономе режим чӀоагӀъяра, социалистически къа йоарнаяра, паччахьалкхен планови, къахьегама дисциплина чӀоагӀъяра лорда тӀа общественни производствона интенсификаци яра цуи эффективность лакхъяраш, хӀаьта, халкъа саниа майсъе еаш моттиг хуле планови заданеш кхайсйойла.

Статья 4. Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета тӀадуллалда Нохч-ГӀалгӀай АССР экономически социальни дегӀайоалаяра 1983 шерарча Паччахьалкхен планах лаьца енача Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Планово-бюджетни отраслевни комиссей заключенешкарча предложенешта [illegible] хьоакъа а царех лаьца йоастӀаш йола решенеш гӀанадила а.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шера 9 декабрь.

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА 1983 ШЕРАРЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика

ЗАКОН

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето сацам бу:

Статья 1. Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето хьачуенна 1983 шера йола Нохч-ГӀалгӀай АССР Паччахьалкхен бюджет доходашти расходашта 172368 эзар сом а долаш чӀоагӀбе.

Статья 2. 1983 шера йоаца Нохч-ГӀалгӀай АССР Паччахьалкхен бюджете паччахьалкхен кооперативни предприятешкарен организацешкарен хьачуйоагӀа доходаш — оборота тӀара йола налог, пайда тӀара тела ахча, коьртерча производственни фондехи оборотни средствашта тела мах, юхейса мукъа пайда, социалистически боахамтара йохка подоходни налоги кхыбола доходаш — ерригаш а лаьрхӀача 166826.0 эзар сома оттайойла.

Статья 3. Халкъа боахама финансировани яра — промышленность, юьта боахам, жилищно-коммунальни боахам, халкъа боахама кхыдола дакъош дӀахо дегӀадоаладара — дӀадохийтар деррига а лаьрхӀача 31717.9 эзар сом отталда 1983 шера йоача Нохч-ГӀалгӀай АССР Паччахьалкхен бюджете.

Статья 4. Социально-культурни мероприятешта — массане а юкъарча дешара школашка, юкъерча лаьрхӀа йоача дешара заведенешка, їадка-тохама учреждениешка, библиотекашка, клубашка, театрашка, кинойоашта, просвещени культурая кхыча мероприятешта; больницашка, берий яслешка, санаториешка, унаціено дорарий физически культурая кхыча учреждениешта, пенсешта пособешта — дӀадохийтар деррига а лаьрхӀача 120065.0 эзар сом отталда Нохч-ГӀалгӀай АССР 1983 шера йоала паччахьалкхен бюджете.

Статья 5. Паччахьалкхен їалдали паччахьалкхен управлени органаш лелаярга дӀадохийтар 4474.5 эзар сом отталда Нохч-ГӀалгӀай АССР 1983 шера йоача Паччахьалкхен бюджете.

Статья 6. 1983 шера Нохч-ГӀалгӀай АССР республикански бюджет доходаши расходаши ерригаш а лаьрхӀача 91610. 69 эзар сом долаш 1984 шера 1 январе оборотни кассера гучахьардар 2240 эзар сом долаш чӀоагӀйойла.

Статья 7. 1983 шерара районийи городийи бюджеташ доходаши расходаши ерригаш а лаьрхӀача 122001.92 эзар сом долаш 1983 шу чакхдаьлча цу бюджетий оборотни кассе юкъдусар деррига а лаьрхӀача 3980 эзар сом долаш чӀоагӀйойла, цу дакъе:

(эзар сом.)

Районашка городаш	1983 шера доходаши расходаши	Оборотни кассе 1/I — 1984 гучахьа долаш дар
Ачхой-Мартановски район	4571	160
Ведански район	4448	150
Грозненски район	6960	220
Надтеречни район	5663	120
Назрановски район	7311	200
Наурски район	4814	197
Нажай-Юртовски район	5781	190
Советски район	2459	120
Сунженски район	5597	135
Урус-Мартановски район	6542	190
Шалински район	10510	380
Шелковски район	4563	180
гор. Грозный	41308	1220
гор. Гудермес	7312	200
гор. Малгобек	8725	190

Оборота тӀара йоалача налогаш районийи городийи бюджеташка 1983 шера хьы тӀа а хьачудоагӀар потребительски кооперации организацей розничи товарооборотага хьекха ерраш ахчей проценташи долаш оттадолда:

	эзар сом	проценташ
Ачхой-Мартановски район	3053	17.2
Ведански район	3497	54.6
Грозненски район	2336	8.1
Надтеречни район	1667	17.2
Назрановски район	3942	18.7
Наурски район	1635	5.9
Нажай-Юртовски район	4257	54.0
Советски район	1813	30.2
Сунженски район	1637	4.7
Урус-Мартановски район	4137	17.6
Шалински район	7003	17.0
гор. Гудермес	2302	14.0
гор. Малгобек	3664	42.8
Деррига а	41245	

Статья 8. 1983 шера Нохч-ГӀалгӀай АССР районийи городийи бюджеташка дӀачутелар чӀоагӀдолда:

а) бахача нахагара йоахача подоходни налога тӀара оборота тӀара йоахача налогашкарен [illegible] долаш:

Районашка городаш	отчисленеш процент: бахача нахагара йоахача подоходни налогаш тӀара	оборота тӀара йоахача налогаш тӀара
Ачхой-Мартановски район	100	40
Ведански район	100	40
Грозненски район	100	40
Надтеречни район	100	40
Назрановски район	100	40
Наурски район	100	40
Нажай-Юртовски район	100	40
Советски район	100	40
Сунженски район	100	40
Урус-Мартановски район	100	40
Шалински район	100	40
Шелковски район	100	9.8
гор. Грозный	77	11.5
гор. Гудермес	60	40
гор. Малгобек	56	40

б) кооперативни предприятешкарен общественни организацей хозорганизацешкарен йоахача подоходни налогаш, подоходашкара йоахача подоходни налогаш, юртбоахама налогаш, хьун доходах, береш доацачаьрга, ц[illegible] кӀеззигта береш долаш болча СССР граждашкарен йоахача налогаш, 1983 шерарча ахчан-кӀанай лотерейх хьатӀадоагӀача ахчан тӀара 100 процента боарам:

в) 1983 шера махкала йоахкарбола Паччахьалкхен чура кхаж боагӀача лаеча ахчан тӀара 50 процента боараме;

г) 1983 шера кооперативни общественни организацеша шоай доламагӀа тӀамашта страховани ярах, транспорте декхарийла а болаш пассажирашта лаьца страхованех, декхарийла бах тӀайоалаьча страховани кхыча тайпаех хьатӀадеча ахчан тӀара 10 процента боарамен хӀаьашта страховани ярах бахача наха телача страховой ахчан тӀара 50 процента боарамех.

Оборота тӀара йоахача налога контингента тӀара 1983 шера Нохч-ГӀалгӀай АССР республикански бюджете хьачутелар РСФСР Главнефтеснаба Грозненски управлене 27.4 проценти «Чеченингушвино» яхача Грозненски чагӀарий-коньячни комбинате 100 проценти чӀоагӀдолда.

Статья 9. Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета тӀадуллалда 1983 шерарча Нохч-ГӀалгӀай АССР Паччахьалкхен бюджетах лаьца яча Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Планово-бюджетни отраслевни комиссей заключенешка дӀаяхьача предложенешта замечанешта, хӀаьта иштта Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета заседане депутаташа тӀайнача предложенешта замечанешта хьожийта а царех лаьца йоастӀаш йола решенеш гӀанадила а.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 ш. 9 декабрь.

«НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ АГРОПРОМЫШЛЕННИ ОБЪЕДИНЕНИ ХЬАЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА» НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА СОЦАМ ЧӀОАГӀБАРАХ БОЛА

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета

СОЦАМ

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совето сацам бу: «Нохч-ГӀалгӀай республикански агропромышленни объединени хьаяра хьакъехьа» 1982 шера 6 декабре Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето № 561 а йола [illegible] чӀоагӀбе; НГӀАССР юрта боахама министерство, НГӀАССР хьата боахама министерство, НГӀАССР мелиораци хин боахама министерство, НГӀАССР кхачан промышленноста министерство, «Чеченингушплодоовощпром», «Чеченингушвино» яха объединенеш, «Плодопром» яха трест, юрта боахам производственно-техническа [illegible] йола НГӀАССР Паччахьалкхен комитет, юрта боахама агрохимически гӀуллакх дара йола республикански производственни объединени, юртбоахама продукташ кхераш цар дакъаш йола Госплемзавод, хьата продуктий республикански производственни управлени, шурий промышленноста республикански объединени, Нохч-ГӀалгӀай рыбтрест, Грозненски дулха комбинат, Грозненски хьата [illegible] завод, «Чеченингушводстрой» яха объединени, «Чеченингушкоастрой» яха трест, «Чеченингушводострой» яха [illegible] управлени, Нохч-ГӀалгӀай республикански паччахьалкхен юртбоахама опытни станци, районийн агропромышленни объединенеш: Ачхой-Мартановски, Ведански, Грозненски, Гудермески, Малгобекски, Надтеречни, Назрановски, Наурски, Нажай-Юртовски, Советски, Сунженски, Урус-Мартановски, Шалински, Шелковски.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шера 9 декабрь.

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР РЕСПУБЛИКАНСКИ АГРОПРОМЫШЛЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕ СОВЕТ ХЬАЯРАХ БОЛА

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета

СОЦАМ

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совето сацам бу: Нохч-ГӀалгӀай республикански агропромышленни объединене Совет хьайойла укх юкъе а болаш:

Конуховский С. Н. — НГӀАССР Министрий Совета хьалхара заместитель — Совета председатель.

Кириллов С. А. — НГӀАССР юрта боахама министр — Совета председатели хьалхара заместитель.

Совета членаш:

Харикова А. Т. — НГӀАССР хьата боахама министр.

Бахаттиреев М. Ш. — НГӀАССР мелиораци хин боахама министр.

Бекатыров Т. М. — НГӀАССР кхачан промышленноста министр.

Яндаров Р. А. — НГӀАССР Госплана председатели хьалхара заместитель.

Вартанов А. А. — Госбанка республикански конторa управляющи.

Коеов А. М. — «Чеченингушвино» объединене начальник.

Саидов А. А. — НГӀАССР Госкомсельхозтехника председатель.

Чачаев М. М. — «Чеченингушплодоовощпром» яхача объединене начальник.

Сухорукова Ю. В. — «Чеченингушсельхозхимия» яхача объединене председатель.

Дзейгов А. Ж. — «Птицепром» яхача треста директор.

Пенькова А. Г. — НГӀАССР юртбоахама продукташка хьайтъярен цар дакъаш дешара коьртера паччахьалкхен инспектор.

Магомадов М. Д. — шурий промышленноста объединене генеральни директор.

Шашин В. С. — хьата продуктий республикански производственни управлени начальник.

Мамаев М. А. — Нохч-ГӀалгӀай рыбтрестa председатель.

Царгов Б. Ю. — Нохч-ГӀалгӀай республикански паччахьалкхен юртбоахама опытни станце директор.

Джамурзаев О. У. — Нохч-ГӀалгӀай дулха комбината директор.

Ахматуллаев Х. М. — «Чечингушсельстрой» треста управляющи.

Гайрбеков Р. М. — «Чечингушколхозстрой» яхача республикански объединене председатель.

Васантов М. С. — «Чеченингушводстрой» яхача гӀишлошъяра управлене начальник.

Абдулмуслимов А. А. — Нажай-Юртовски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Ахмадов С. А. — Грозненски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Аушев А. Х. — Сунженски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Баширов З. Я. — Ведански районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Бухадиев А. А. — Надтеречни районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Ваганов Р. А. — Советски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Ерин Б. А. — Шелковски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Машустин А. М. — Гудермески районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Мусаев Л. Х. — Урус-Мартановски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Нетханов А. А. — Наурски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Сагов С. М. — Назрановски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Хамзатов С. Д. — Малгобекски районни агропромышленни объединене Совета председатель.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шера 9 декабрь.

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР 1981 ШЕРАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТ КХОАЧАШЪЯРА ОТЧЕТ ЧӀОАГӀЪЯРАХ БОЛА

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета

СОЦАМ

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето сацам бу:

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика 1981 шерара Паччахьалкхен бюджет доходашта 189338 эзар сома расходашта 181008 эзар сома долаш, доходаш расходел 8330 эзар сома дукхагӀа а долаш кхоачашъярах йола отчет чӀоагӀбе.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шера 9 декабрь.

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЭКОНОМИЧЕСКИ СОЦИАЛЬНИ ДЕГӀАЙОАЛАЯРА 1982 ШЕРАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ЛЕЛАМАХ БОЛА

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета

СОЦАМ

Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето сацам бу:

1. Нохч-ГӀалгӀай АССР экономически социальни дегӀайоалаяра 1982 шерара Паччахьалкхен план кхоачашъяра лелаяха йола Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета доклад тержам ша.

2. Нохч-ГӀалгӀай АССР экономически социальни дегӀайоалаяра 1982 шерара Паччахьалкхен план кхоачашъяра Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето дакха дарждоар дāь хилар билгалдаккха.

3. Нохч-ГӀалгӀай АССР экономически социальни дегӀайоалаяра 1982 шерара Паччахьалкхен план кхоачашъяра лелаяха лаьца Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета заседане Планово-бюджетни отраслевни комиссеша тайпайча предложенешта лаьца дӀахьаьхадаь, хӀаьта иштта депутаташа тайнача предложенешта а хьа замечанешта а хьожийта, партий XXVI съезда, КПСС ЦК майскии (1982 ш.) ноябрьскии (1982 ш.) Пленумий решенеш хьалхе а лелаеш кхоаро шера 1982 шерарча кхоачаш ца даьча хьалхе [illegible] агропромышленни комплекса Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета тӀадилла.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шера 9 декабрь.

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЯЗДАРХОЙ СОЮЗА КОЛЛЕКТИВАНА НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч-ГӀалгӀайчоа автономе 60 шу а шай лоӀамагӀа Россига юхьенца 200 шу дāлар тӀеттаь юбилейни мероприятешта, гор. Москве лаьца Нохч-ГӀалгӀай АССР литератури искусствий Денош кхайбайсе чакхдоалийча хана хьинаре дакъа лацарах творчески меценат дохраца Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йойла Нохч-ГӀалгӀай АССР **яздархой Союза коллективана.**

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шу. 10 декабрь.

НОВ. А. Т. ХАРИКОВНА НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Дукхача шерашка республика дархойне [illegible] оргьынашка бераш йола бараха хьаза тайпахь даьл 50 шу даьрха дуккадаьлча Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йойла **Харикова** Абулхад ТӀ[illegible] — Нохч-ГӀалгӀай АССР хьата боахама министра.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шу. 10 декабрь.

СОВГӀАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

1974 шера 18 январерча СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указаца хьенна дукхача шерашка кӀеж къахьегарах къахьегама карагӀдаьхнарий хам беш СССР Лаккхехьарча Совета Президиума цӀерагӀа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНЕ:

«Промавтоматика» НПО опытни завода гӀолла:

Плотникова Любовь Захаровна — [illegible].

Сафонова Любовь Петровна — [illegible].

Бурия товара балхий Октябрьски управлене гӀолла:

Астапенко [illegible] — [illegible].

Черникова Татьяна Васильевна — оператора.

Чумакова Софья Алексеевна — инженера.

Просвещени министерства централизованни бухгалтере гӀолла:

Горбачева Варвара Сергеевна — [illegible].

Грозненски электромеханически заводе гӀолла:

Марварова Ирина Николаевна — [illegible].

Горшкова Зоя Павловна — [illegible].

НГӀАССР МВД учреждене гӀолла:

Жирновенко Валентина Васильевна — контролера.

«Грозтрубопроводстрой» треста № 1 йолча СМУ гӀолла:

Гайсанова [illegible] — штукатура-маляра.

Гурина Надежда Стефановна — уборщица.

Комарова [illegible] — штукатура.

Шарипова Фаузия — уборщица.

«Промавтоматика» Грозненски їалча производственни объединене «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ гӀолла:

Почебыт Вера Семеновна — [illegible].

Къулбаседа-Кавказски Ленина ордена лолача машиникъа Грозный станце гӀолла:

Ахмадова Аша Тагировна — дежурна.

Дубовова Анна Борисовна — [illegible].

Пашкова Зинаида Васильевна — оператора.

Простаченко Алексей Трофимович — [illegible].

Госбанка отделене гӀолла:

Дикова Анастасия Яковлевна — кассира.

№ 9 йолча юкъерча школе гӀолла:

Генераленко Наталья [illegible] — [illegible].

Ковтун Василий Афанасьевич — [illegible].

Киеова Анна Савельевна — [illegible].

Калыгробова Надежда [illegible] — [illegible].

Лахачев Сергей Иванович — пенсионера.

Лахачева Анна Петровна — пенсионерка.

Матвеева Зинаида Васильевна — пенсионерка.

Петрова Анна Прокофьевна — пенсионерка.

Романюк Елена Ивановна — пенсионерка.

Соловьева Таисия Ивановна — пенсионерка.

Ткачева Вера [illegible] — пенсионерка.

Хрусов Петр Александрович — пенсионера.

Шулепова Анастасия Ильинична — пенсионерка.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный. 1982 шу. 20 ноябрь.

КПСС ЦК ноябрьски Пленума (1982 ш.) решенеш кхоачашъеш

ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХА ЮБИЛЕЙНИ ШУ!

Социалистически яхьа дневник

БЕРРИГАШ А ДЕКХАРИЙЛА БА ПЛАН КХОАЧАШЪЕ

Шу чакхдала лаьрххІа дола денош мара дисадац. ЦхьайтталагІча пятилетка шоллагІа шу чакхдоал СССР 60 шу дуза цІей деддеча дийнахьа. Плановй заданеш тІаьнна социалистически декхараш толаме кхоачаш тІехкхоачаш дах къахьегама совгІаташца лакхьаболх Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой дерригача халкъа юкъарча цІейна.

1982 шера цхьайтта бетта план ханал хьалха кхоачаш а яь, планагІа лаьрхІачул совгІа маьхала яьккхай 14 миллион совгІа сома маьхха продукци.

Эттара дикагІа толамаш даьхад моттигерча доалахьарча промышленни предприятей коллективаша. Цар продукци маьхала яккхара пачхахьалкхен план 102.1 проценти къахьегама овсарле лакхъяра задани 102.9 проценти кхоачашъяьй. республика еррига промышленность хьанийнача къахьегама овсарле лакхъяра задани 101.2 процент мара кхоачашъяьяц.

Пятилетка шоллагІа шу дикача къахьегама толамашца чакхдоаккхаш латт республикерча мехкдаьттахоша Ленина орден лелаеча «Грознефть» производственни объединене продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план 103 проценти ноябрь бетта задани 105 проценти кхоачашъяьй. Къахьегама овсарле лакхъяра цхьайтта бетта план а 102 процент кхоачашъяьй. Ер шу доладелча деиз пачхахьалкхен планагІа лаьрхІачул совгІа цар даьккхад 159 эзар тонн мехкдаьттех 88 миллион кубически метр газ, пятилетка шоллагІча шера тІаьйнача декхарех лаьрхІачул дикка дуккагІа да из.

Дика къахьегама толамаш а доахаш шу чакхдоаккхаш латт «Севкавнефтегазпереработка» производственни объединене газ чакхйоахараша. Продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план 104 процент кхоачашъяьй цар.

Балха эффективноста керттера хьоккам лоархІача къахьегама овсарле лакхъяра даькъе керда гІа дІахьалхашкахьа баьккхаб. Цхьайтта бетта къахьегама овсарле лакхъяра план 107 процент кхоачашъяьй.

Промышленни продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план 103 процент е кхы тІехкхоачаш а еш, къахьегама овсарле лакхъяра заданеш тІехкхоачашъяьй, из лакхъяра чотагІа дикка дукха товарни продукци тІа а кхетийтан дІахьорча предприятешка: «Промавтоматика» НПО опытни завода, Грозненски ремонтно - механически предприяте, «Эфа» опытни завода, Нохч-ГІалгІай шекар доаккхача завода, Грозненски гетарни даьтта доаккхача завода, Кондитерски фабрика, Самашкински консервни завода, «Металлист» завода, Нохч-ГІалгІай химически завода, республикерча кхы цхьайолча промышленни предприятей къахьегама коллективаша. Из кхачинна цар хьинар кхо [illegible] деш къахьегарах, творчески болх барах, дикагІйоа балха методаш производства юкъекхулларёах, чурта торонех йиаза пайда ийбарах.

ДІадахача шера укх хана арахийнача дикка дукхагІа продукци арахийнай «Красный молот» ГІ. Ахриева цІерагІа «Электроинструмент», «Союзавтоматстром» ВНИО опытно - экспериментальни заводашка, Шалински, Ведененски мехлесхозашка, кхыча предприятешка.

Производствени программа толам кхоачашъяра даькъе доккха белгал [illegible] лакхар хІара производства эффективность лакхъяра даькъа йоаржалча социалистически яхьах. Из къахьга кхьахьокх республикерча хІара шоллагІйолча предприяте тІа мел кхийтта продукци, къахьегаш боли болхлой дукхагІа а ца хулийташ, къахьегама овсарле лакхъяра чотагІа арахийна хиларо. ДикагІа пайда ийбаь балха ханах, машинех, оборудованех, керттерчен гІонна йолчен участкашка юкъеккийлай керда резерваш. Цох хьахинар да планагІа лаьрхІачул совгІа продукци арахецар. Ер шу доладелча деиз планал совгІа арахийцав 253 тракторни прицеп, 2,8 миллион сома маьхха шеййин изделеш, 32 эзар телата кога гІирс, 147 тонн машдаьттех генарий даьттех, 284 тонн кондитерски изделеш, цхьа эзар совгІа тонн маьхха булочни изделеш, продукие кхы дукха дола тайпаши халкъа эша товараши.

Экономически обзор

Къаьстта дика къахьег планироваде кердача системага яьнача предприятей коллективаша. Нормативно-цІена продукци арахецара 11 бетта план цар кхоачашъяьй 100,9 процент. Къахьегама овсарле лакхъяра задани тІехкхоачаш а еш, соахкарчул 1.5 процент лакхъяьн цар из.

Нормативно - цІена продукци арахецара даькъера къахьегама овсарле лакхъеча дика производственни хьокхамаш даьхад «Терек» яхача Нохч - ГІалгІай производственни мебельно-хьуй хІамаш еча объединене, «ЧИВС» Аргунски аьшкабетона изделей завода, «Трансмаш» завода, мехкарьерии боахама НЧП яхача кердача хьокхамах мах а беш болх беча кхыча предприятей коллективаша.

Цхьабакъда, цхьайолча предприятешка ишта дика лелац болх. Соакха укх хана арахийцачул кІезигагІа продукци арахийцай укх шера дукхача предприятешкен производствашкен. Царех я цементни завода «Пищемаш» завода, Назрановски трикотажни фабрика, Сунженски Грозненски мехлесхоази, хьуна боахама министерства кхыча предприятей. «Автоспецоборудование» яхача завода, «Аргунводопром» объединене, «Чеченингушстройматериалы» яхача производственни объединене, Нохч - ГІалгІай АССР кхачан промышленноста цхьайолча предприятей коллективаш.

Шу чакхдовлача хана уж санна дола гІуланаш ийсдалар чІоагІа іаткъаш да керттера изделеша халкъа эша товараши арахецара шера заданеш кхоачашъяра, ишта тІаьйна дола социалистически декхараш кхоачашдара. Пачхахьалкхен план кхоачаш ца ярах дІабахача цхьайтта бетта халкъа боахамега дІа на кхоачаш йисай дукха мехкдаьтта сийрда продукташ, ацетон, фенол, дубитель, кхыдола продукци.

Хьа а нь мехкдаьттааппаратура дІаяхьийтара, керх хьокхаш нола хьу хьаараптара, ардаха яккхара мебель, етта кирпиче йІашагІхетта аьшкабетона конструкцеши оатхалаши, цемент, кхы индустрена [illegible] кхы цхьайола продукци арахецара планаш а кхоачашъеш яц.

Хьаьнарйа балха эффективноста кертера хьокхам — къахьегама овсарле лакхяр. Къахьегама овсарле лакхъяра укх шера цхьайтта бетта план кхоачашъяьяц 25 къахьегами коллективо. Царех дукхахчар 1981 шера хинначул а лохъяьй къахьегама овсарле. Царех я цементни завод, Назрановски трикотажни фабрика, Грозненски дукха комбинат, Ермолоински леспромхоз, Пожай-Юртовски райпищекомбинат, прядильно - ткацки объединени.

Хьакъа боахама а пачхахьалкхена а декхарийла йола предприятеш хІанз а тІехьа йолаш я. Царех я «Плодопром» трест, дукха комбинат, Новосельски промпункт, лакхе цІераш яьха йола кхы цхьайола предприятеш. Цу предприятей кулгалхой де денар да тІаьнен декхар тІера дІадаккхара шенхаштта балхаш дар. Из дІадех КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума решенеша, ишта КПСС Нохч-ГІалгІай обкоми пленуме хьалхашка оттадьча декхараши. Пачхахьалкхен план толамо кхоачашъяра хьал хьарча данькье бехктокхаме ба предприятей кулгалхой, пачхахьалкхен план кхоачашъяьцаш ирьях.

Промышленни предприятей керттерча декхарех цаІ да халкъа эша товараш арахецарех уж дІаккхьийтаран планаш кхоачашъяр. Цхьаболча кулгалхошен специалисташен из болх хІанз а тІехьа тесса лелабу.

Хьацарбья йай моттигерча промышленноста министерства предприятеш. Керттерча даьнье культурно-бытовой гІулакхаштен коакартен эшаш дола товараш арахеца дезаш яраш уж ма йий. Ноябрь бетта цар арахеца дезаш дар 1121 эзар сома маьха уж товараш, хІаьта арахийцараш 141 эзар сома маьха мара хиланзар е 13 процент мара. Ер шу доладелча деиз ара ца хецаш диса халкъа эша товараш 761 эзар сома маьха да. Цхьайтта бетта план 94 процент мара кхоачашъяьяц.

Культурно - бытовой гІулакхаштен коа-картен эша товараш арахецара планови заданеш кхоачашъяьяц «Терек» яхача производственни объединене, культура министерства «Ремпромкомбината», юрта боахама министерства, металлотара завода. Цудухьа ер шу доладелча дена еррига республика хьаницача ара ца хецаш диса уж товараш цхьа миллион сома маьха да, хІаьта уж арахецара план 99 процент мара кхоачашъяьяц.

Цхьабакъда, республике дукха предприятеш я халкъа эша товараш арахецара балха е нозгІаш йола йоакхо еш. Масала, ер шу доладелча дена «Красный молот» завода коллективо арахийцад уж товараш 933 эзар сома маьха. Цхьайтта бетта а ноябрь бетта а план 100 процент кхоачашъяьй. Торгови сете цига ахи миллион совгІа сома маьха халкъа эша товараш дІалакхийтад «Грознефтеоргсинтез» предприятей коллективаша. Уж товараш арахецара планаш дикка тІехкхоачаш а еш, ер шу доладелча 3.5 миллион сома маьха товараш арахийцад «Электроприбор» завода коллективо.

Чакхдовлаш латт цхьайтталагІча пятилетка шоллагІа шу. СССР 60 шу дизара цІея сийна хьинарча къахьегама вахте эттай производственни коллективаш. Цу дезача цІейна хІара производственни коллективо кийчду дикагІдола къахьегама совгІат дуйна деррига производственни хьокхамий планови заданеш тІа ийца социалистически декхараши толаме кхоачаш тІехкхоачаши дар. Цу деши хагІа бола беш я хІама хІара коллектива.

Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза мастерскера араяьна тоаль трактораш, грузовикаш, кхы юртабоахама техника.

Механизатораштен ремонтникаштен юкъе яьржача социалистически яхье овсарле лакха йолаш болх бу техника тоаеча комбайнера Усвянов Петрен слесара Теслин Павлен.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) П. Усвянови П. Теслини техника тоаеш боахк.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ПЛАН ТІЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ

Атта болх бац Ужахови Іийсай бар. Назрановски Ахриев ГІапура цІи лелаеча «Электроинструмент» яхача заводе литейно-прессови цехе литейщик ва из. Дукха хи я Іийса сона вовза, массеиттаза къамаьл хинна тха шинне. Цунца вІашагІ кхийттача из дуаш, цун оамал дикагІа ха гІерташ хиннав со. ХІана аьлча, из заводе вовлаш болхло ва. Са ха безам бар цунца хІара дийнахьа толамаш доакхийтар фуд. Шийх лаьца вІалла дувца Іийсас, бакъда, дукха дувц новкъостах, заводах. ЧІоагІа хамбеш вувц шийна болх беш вола литейщик Ганижев Висан-Гири. Махбах варгвоацаш болхло ва из — дувц цо новкъостах — эшшача хана гІо де кийча ва, кхом беш, цІена бу Висан-Гирие беш бола болх.

Казахстане 35 шу хьалха, дІаболабелар Ужахова къахьегама никъ. Дукха тайп-тайпара балхаш даьд цо, сварочни агрегата машинист, такелажник, гІишлонхо волаш. Амма чІоагІагІа дего тІаэцаш безамегІа хет цунна ший таханара професси. Цох лаьца дувцаш хийча бІаргаш сийрдадоал Іийсай.

1979 шера заводе балха вера Іийса. Хала дар хьалхарча хана. Бакъда, халонаш ла Іема болхло тІехьашка варгволаш вацар. Дукха ха лаьлехьа караерзайир цо литейщика професси. Тахан цун йола кхайле а, белгало а йовз болхлочоа. ІалагІмате дика бу цо ший болх. Цун амарах лел доаладаь металл, кулгаша хьаю дото хьисапе кьега оатхалаш.

— Мишта вІаштІехьдоал хьа хІара дийнахьара план тІехкхоачашъе — аз шийга хаьттача Іийсас жоп делар.

— Сона хеташ керттерадар да ший болх дика бовзар, къахьегама тІера хилар, хан кхом беш болх бар. Массоза а керда методаш лохаш, балха организаци лакхъеш хила веза болхло.

Коммунистически къахьегама ударник Ужахов Іийса ишта беш ва ший болх. ИтлагІча пятилетка задани цо кхоачашдир 3 шерашъ 2 беттаи. Тахан социалистически декхараш тІа а ийца цхьайтталагІча пятилетка задани а ханал хьалха кхоачашъе гІерташ хьинаре къахьегаш ва из. ХІара бетта 15—18 эзар тІехдина лакхал йола оатхалаш хьаю цун кулгаш. Дукха совгІаташ тийннад Ужахозна. Цаьна юкъе я «За доблестный труд» яха медаль.

СССР хьаяь 60 шу дизара сийна заводе шерра яьржача социалистически яхье лакха а доацаш хьинарча къахьегама вахте этта вола из дийнахьара план 10—15 процент совгІа тІехкхоачашъеш болх беш ва.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

Коммунистий хьалхленца

«Братский» совхоза партийни комитете доккхал а деш дувц боахама производственни участкашка шоашкара масал а гойташ къахьегаш, юкъарча балха юкъе хьинаре дакъа лоацаш болча коммунистех. Производственни декхарех лоархІаш, юкъарча вахаре хьинаре дакъа лоацаш я коммуниста А. Мягчиева кулгаллу комсаш лелаеш йола бригада. Цу коллективо лоацача хани 65 гектара тІа дІайийнача комсашта хий диллар. Кхашка хІанз лоа дила дале а, шоллагІа хий дуллаш я бригада.

Хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдулургдола коллектив вІашагІйолла хайнад коммуниста. Хьинаре къахьегарца шоай цІераш дІайовзийта ба бригада членаш Альбуздукаев Іаьла, Сулейманова Альбика, Эльмурзаева Тамара, дукха а кхыбараш.

«Братский» совхозе дукха ба производстве, общественни балха тІа хьинар а гойташ, къахьегаш бола нах. Царех ва коммунист Е. Дадаев. Цо трактор тІа бу болх. Мукъа ха кІезига хул механизатора. ХІаьта а моллагІа юкъара гІулакх шийна тІадиллача мукъа вац со, аьнна цкъа тІехьашка вьннавац из. Кагирхошта хьехамча а хиина дІаттав Е. Дадаев. Царна къамаьл деш цо дувц лаьттах доаллача беркатах, ший а новкъостий а балхах.

Шийгара масал а гойташ, хьинаре къахьег коммуниста Дадиев Езеда. Совхози къахьегамхошта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттигаш йоахаш хьавоагІа из тІехьхарча шин шера. Механизаторо хьаьнала бу болх белгал а доахаш, сийлен грамоташ, ахчан премеш тийннай.

Дика лелаю Езеда техника. Цена яц цунгара «МТЗ-80» яха трактор. Цхьабакъда, капитальни ремонт е сааш, цкъа сенаш из. Кастта хургдолча Ерригсоюзни субботнике тоа а ль кийчон мугІарашка дІаоттае дага ва из ший болта говр.

«Братский» совхоза партийни организаце тІадилла моллагІа гІулакх хьинаре кхоачашдарца белгалваьнна ва коммунист Гиназов Кана, кхаш лелаеча отделене управляющи. Цо кулгалдеча отделене коллективо лакха хьувкъам кхебаьб укх шера. ПланагІа 22 центнер йолаш, хІара гектара тІара 28 центнер кІа чуийцад. Хьайбашта шортта доакъар Іалашдаьд. План 694 тонн йолаш, 720 тонн йол аргІаш дах Іооттаньй, 150 процент кхоачашъяьй силос кийчъяра план а.

Производстве, юкъарча вахаре хьинаре дакъа лоацаш ба коммунисташ механизатораш П. Хожмурадов Ш. Таймасханов, С. Багаев, Нохч-ГІалгІайчен заслуженни хьехархо лелаерхо С. Бамбатиев, кхыбараш.

Коммунисташ хьалхе а лелаеш, совхози хьайбаш, лаьтташ лелдераш къахьегама овсарле лакхй йолаш болх беш ба. 350 саго коммунистически хьисапе къахьегара къовсам лоаттабу. 90 саго лелаю «Коммунистически къахьегама ударник» яха лакха цІи.

Ишта дика къахьегама совгІаташ доахаш СССР 60 шу дизара накъайода коммунисташ хьалха латташ йола «Братский» совхоза коллектив.

М. ХУМАДОВ,
Надтеречни района радиокорреспондент - организатор.

КИЙЧЛУШ БА

РЕПОРТАЖ

БІаьстанна тІатеІа кийча еш ба хІанз Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза механизатораш. Юртбоахама техника ший ханахьа тоаль яккха еш. ХІаьта гуралъен Іайн планагІа 54 трактор, 8 комбайн, тІехьаювзаш чел йола инвентарь тоае елаш ба совхоза механизатораш. Царех 28 трактор укх шера пхъалагІча квартале кийчон мугІаре дІаоттае декхарийла ба планагІа. Цхьабакъда, КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума, СССР Лаккхехьарча Совета сесси решенешта, КПСС ЦК Генеральни секретара Ю. В. Андропова даьча къамаьла жоп а луш укх шера пхъхьарча квартале 32 трактор, 80 процент тІехьаювзаш йола инвентарь тоаль яккха декхар тІайийцар боахамо къахьегамхоша. ХІаьти еррига техника тІадоагІача шера 23 феврале.

ЛаьрхІар мишта кхочаш ду хьажа совхози керттерча инженерага Байдуев Цахилаца тхо дола механически мастерске.

Кран балкаца аибаь хьа а бена ДТ-75 марках йолча трактора моторага хьежаш массехк саг воал укхаза. Царна тІадолх тхо. Байдуев бІаргаьйча

— Вай мастерске болхлоша тишъеннач тІехьагІа меттаоттаяьр мара керда оатхал иц охачуна меттел дІатІаоттае йиш йолаш, — аьлар мотора гонахьа лаьттачарех цхьанне.

— Ишта чІоагІа вада а ма вада, Ваха. Белам хилча, эша оатхал нора ца йоагІаш а оасац хьо. ХІаьта байнабий хьона, района кхыча боахамашка вай мастерске къахьега тонараш Талхигов Салауди, Салаев Мушади, аьшкалхьар Курнаев Іумар, электросварщик Алсамбеков Хьузид сана лакха балха говзал йола нах? Керда хьаеш йолчарел совгІа тишъеннача тІехьагІа мел дукха оатхалаш меттаувттаю хьона цар, реставраци а еш, — Байдуева аьлча.

— Ишта-м дар из, хІаьта а эшача запасной оатхалашца Іалашдара вай увттаю далехаш «Госкомсельхозтехнико» йиала кхоачашйоре гІулакх дикагІа хургдар-кх, — жоп делар Ваха аьнна Байдуева цІи яьккхачо, вела а вейна.

— Мастерске заведующи Магомадов Ваха вар из — аьлар Вахида, мастерске кхыча цехашка болх мишта вІаштІехьбаьккхаб хьажа дІахо тхо долхаш. — Эшар лаьтта кІалхара а доаккхалургдар цунга, оал из санна хьинар долча сагах. Вай доалахьарча республикай боахамашка ваха а хилайа аргІоаца запасной оатхал Іалаш ца еш Іац из. Дика тов нахаца а. Дикача хьехамца, хІаьта эшаш моттиг хилча гІулакхаца новкъостал ду техника тоаеш воаллача моллагІчоа. Оаьдебам бац пхьаьнега а Массаргара цхьатарра дІадех болх. Цудухьа Вахий сий ду коллективе, цо аьннар кхоачаш ца деш дитац. ХІаьта «Госкомсельхозтехника» из раьза ца хилар а атта кхетаде йиш йолаш хІама ла. Запасной оатхалаш эшаш хьа [illegible] залиаш 30—40 процент мара кхоачашйиц цу организаце хІара шера. ХІанз дацар керда оатхалаш хьаяра кхоачамбоалаш эша бийдал [illegible] аларе а, — тІатехар цо.

Токарни цех. Укх чу къахьегаш ба Вахида бийца товараш Талхигов Салаудини Салаев Мушадии. Дагадехар сона мастерске гуновлолча хьалтеха даьгло хьонхамий уаг. ХьалхарІа дийнахьа шоай балха нормаш Мушаде — 150 процент, Салаудина 100 процент кхоачашъелга белгалдоаккхаш дах йоазув дар цу тІа.

Шоай балхах дувца дийхача:

— Къаьна яле а дика болх беш я тха станокаш. 30 тайпа оатхал меттаоттаю оаха. 5—8 тайпа керда краш хьае а вІаштІехьдоал. Цхьабакъда, хило хьег оаха эша бийдал ца тоъаш. Къаьстта нъе да цІаста, цхьайолча маркех дола мукх ца дуа болат, — аьлар Талхигов Салаудина.

ЙІайха сийрда а цехе. Ишта лостам бьлаш дар тхо мел хиввача кхыча цехашка а.

ТІакхоач делкъа ха. Техника тоаеш боахкараш столове болх. Из мастерскена юкхе я. Лоацца аьлча, кхоачамболлаш дика вІаштІехьдьхад мастерске болх беш боахкача нахьа къахьегама хьалаш.

Хьаьхокх Вахида тоаль тракторашн мастерскера арайоахача хана царна мел дика гІулакх даьд тохкаш дефектни комисс уттадаь акташ. Уж 29 да. Царех хІаранечун тІа трактор йолча бригада бригадира е механика, Байдуев Вахида, Магомадов Вахас кулгаш яздаьд.

Хьож тхо тоаль техника мел дика лорао. Чархаш лаьтта кхоачаргІоацаш кІала дахчан гудргаш а оттаь аиять латт комбайнаш. Чархашта кІай басар хьекхад, хІаьта моторташ дІакъейлад тІа полиэтиленови плёнка а хьоарчаь. «Гостехнадзора» дІадеххача тайпара доал ду тІехьаювзаш йолча инвентара а. Из боахаме йолчех 74 процент тоаьйи хІанзе.

Уж хьокхамаш кхы а дикагІа хургдар бригадашка инвентарь тоаеш боахкача нахьа балха хьалаш, мехмастерске трактораш тоаеш болчар санна дика вІаштІехь даьха даларе. Масала, Чагаев Імрана кулгалду бригада. ТІа кхоале [illegible] йолаш пхьоале я укхала. Цхьабакъда, тиша хилара кастта харца мегаш я из. ХІамаш аргъю электрически чарх а я укхаза. Из болх ца беш латта шоллагІа шу да. МоллагІча бригаде из мел эшаш я дуна эшаш а дац. ТІехьаювзаш йола инвентарь тоаеш боакха нах дукхаг ара [illegible] хьегаш боахк. БІоахьдала чубаха йиш йолаш кхыметтел цІа а дац. Контора кораш а дехндаь латт. Цу хьалашка шоли йолчох 90 процент инвентарь тоае цу бригада къахьегамхошта хьарагІадар темаш йолаш хІача да.

Кхы дикагІа дац цу боахама инвентарь тоаеш боахкача кхыча бригадашкарча нахьа балха хьалаш а.

М. ХАМАТХАНОВ

«Союзавтоматстром» ВНИО дукхача болхлоша [illegible] социалистически декхараш тІаьйнад СССР 60 шу дизара цІейна сийленца накъабаларе. Цу юкъе дика [illegible] производствени хьо[illegible] декхарех ваІ ва токарь коммунистически къахьегама ударник Троцкий Геннадий Анатольевич. [illegible] смена дІахийцад цо ший норма [illegible] тІехкхоачаш [illegible]. Цу дукха [illegible] пятилетка [illegible] шера [illegible] къахьегаш ва из. Овсарле къахьегара кхоачамоац цо. Из хьа мел еш йола продукци дикеи тІехдинен мара хилийтац Геннадий Анатольевича.

СУРТА ТІА: товарь А. Троцкий.

И. ПЛИЕВА сурт.

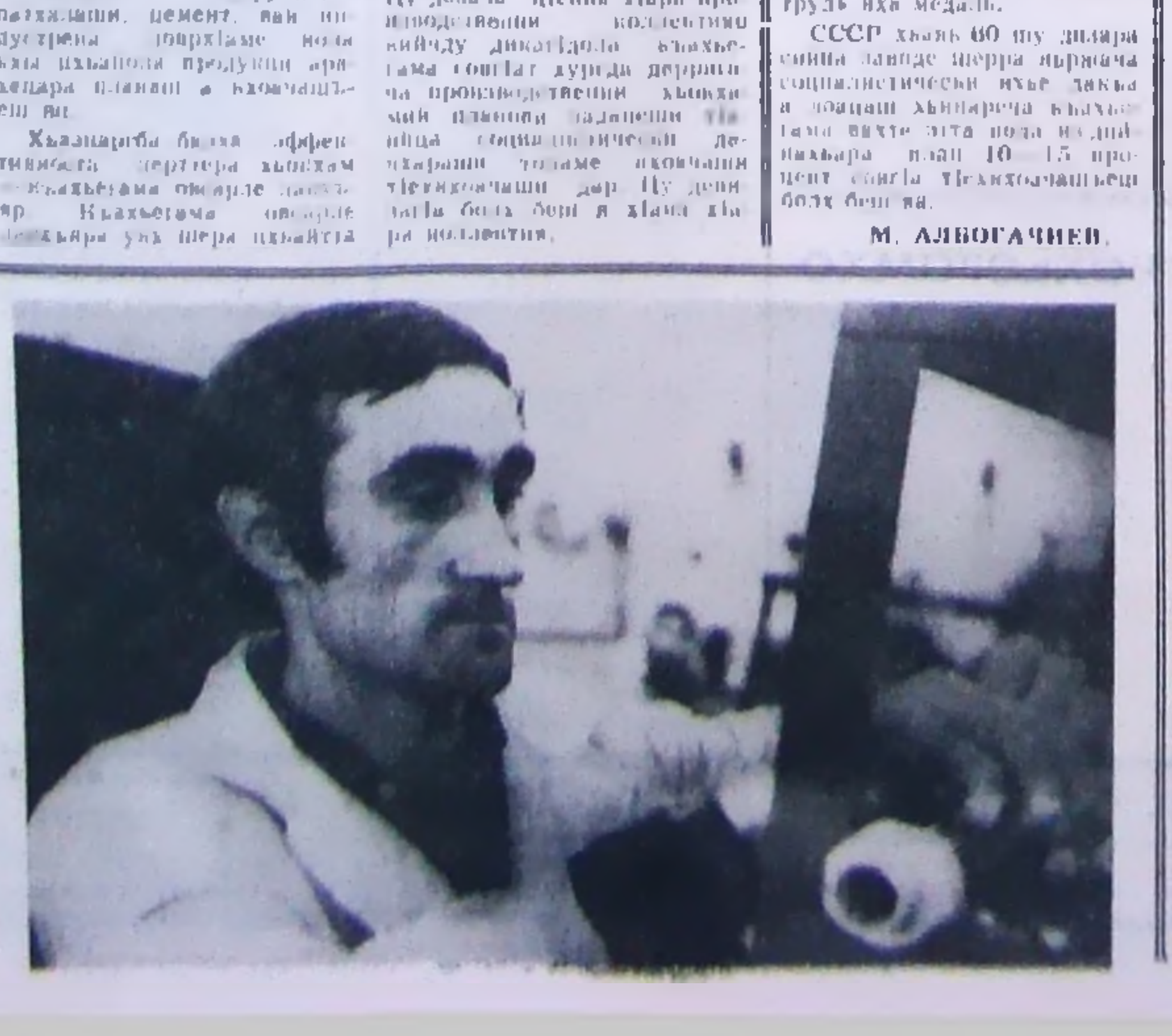

ШЕРА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАЬД

Тоха кІалхарча юра тІоанашкара мехкдаьтта доахаш 6500 метр кІоарга буруй тоха лаьрхІа а проектах 0323 гІа скважина. Укхала буруй тохаш я МагІалбике [illegible] лаьрхІаш йола мастер коммунист Попхадзе Гурами начальник йола буруй тоха бригада.

ЧоалхашкІа геологически хьалашка кІоарга буруй тохара говзал лакха йолча мастера вІашгІехьдаьннад бар [illegible]

кхоачаш а еш 700 метр буруй техад бригада укх шера. социалистически декхарех лаьрхІар 690 метр йолча 3020 метраш дІатІехьаьккхад скважина чадон. 98 процент тІа дІакхоачаьй скважине пайдаеча балха ха. Электрометрие, реагентий, кхыча хІамай кхом бар балха долаш кхоачаьд 300 эзар совгІа сома пачхахьалкхен ряхкаш.

Бригадерча бурувдетта раша юкъе яржача социалистически яхье хьалха латташ, хьалхашка латта декхараш дикагІа кхоачашдеш. [illegible]

[illegible] вІаштІехьдаьннад уж толамаш даха.

— Къаьстта тха балха чІоагІа новкъарле еш дар сважине буруй тохара низкъ лоамбалар. — дувц Попхадзе Гурами Григорьевича — [illegible]

[illegible]

А. ХАРСИЕВ

Доьзол дехьара

ГЕРЗАШ IОАДАРА ДУХЬАЛА

Дерригача дунен тIа шерра бата даха дуьнаш да ТАСС корреспондента хаттарашта жоп душ СССР обороны министра Советски Союза Маршала Д. Ф. Устинова машара гIулакха керттера долча герзаш дIададара дешашта. Эггара хьалха ракетно-ядерни герз даьржара дарашта нола Советски паччахьалкхен политики хьадда а гуттаьна я хьахьокхаш дан къамаьл. «Унзаре цайт» ахача малхбузенгермански газето белгалдоаккхаш ма хиллара, цу къамаьло ктонаш ду иишехон цхьатарра кхерамацен хилара принципага хьежжа герзаш Iоадеlга юкатохарац уж кIелигдарац йолаш йолча ерригача терохех пайда эца гIерташ хьалха а санна СССР хилара».

Доьзол арахьарча массови информацие средствий теркам къахетта чIоагIа тIаазаб цу къамаьлацарча НАТОнен Варшавски Договоран юкъерча низий, масала, стратегически герзийн гаьна кхетар юкъерча боараме долча ядерни герзийн даьхье, бокъонца болаш болча боарама кIоаргга аьча анализо. Цу доархIамеча сферерча гIулакхий бокъонца долаш дола хьал пIена а кьаьгга а хьахьоктар хIанэ чIоагIа эшаш хIача да. Дуккьал цу деношка Брюсселе чакхдаьккхад Iаи «Атлантически кIипа» — Къулбаседаатлантически блока кулгалдеча органий дукха совещанеш. Ядерни планироване группа, тIема планироване комитет. НАТО совета шин дийнахьара сесси болх беш вола хана цига кIезига кхайкаьяп «Советски тIема кийчен соьлен» хьаьгхьа. «Малхбоалехьарча кхерама» хьаькьа йола лаллаенеш. Из хьадагалдаьца доалаш дола хIача хьалха а доахаш США «Атлантически кIипана» юкъе дахьа лоацаш хинна кхыбараш тIема кийчонга дукхагIа ахча дIадахийтар, малхагIдолчун санна ядерни герза а даькъера блока тIема потенциал чIоагIъяр, гаьна кхетар юкъерча боараме дола американски керда ракеташ малхбузенеевропейски дукхача мехкий территорешта дIанийсъяра хьалехьара НАТО совета решени кхоачашъелга сихдар хьадехаш хиннаб.

Пентагони натовски военниhен оагIув оаш хиннач кхыметтел цIи хела йолча Малхбулен военни специалисташа доча тешалах а. Шитта, масала, «Европе Малхбоалеиеи Малхбузенен юкъера низаш цхьатарра хилар» ахача брошюра тIа бригадии инарала Г. Краузе (ФРГ) белгалдаьккхад натовски тохкамаша доаладаь «Малхбоален тIема низа хьахъехьара даниеш долаш долчу дукхагIа хIама хьакъокхаш а» с ядерни герза чотатIо, с ядерни йоацача компонентий сфере Варшавски Договора «тIема совле» дIалакхаиза иргIйоаш хIама ца хилар».

ДIахо герзаш Iоадеlга кхерме хIама дола тIехьтIехьагIа дикагIа кхеталеш хилар хьахьокхаш хилар тIеххьарча деношка хинна доархIаме цаи событи. Вашингтоне викалий палата тигалац «МХ» аха межконтиненталыш баллистически эггара хьалхара пхи раош хьаьра Кlайча цIенна ассигнованеш хьоахае.

ХIаьта Датски парламенте дукхагIбараш дукьах баьниаб Малхбулен Европе гаьна кхетар юкъерча боараме дола керда американски ракеташ дIаоттаярга дIалахийта Дане ахча хьоадара. Нагахьа санна Вашингтон чIоагIа иза бецие а шоай территорей тIа американски ткъамаш дола ракеташ дIаоттаита хIана а Бельгие Голландии раьла на хиннилга а теркаддича, бокъонца гучадоал НАТОнен Пентагонан керте даттарашта кхохнам нIаьдбарен цхьана гIуллакхаш леладарен болама низ хIара ди тIехьагIа дегIабоагIача малхбузеевропейски мехкий халкъашта шоай долам качболла хIанэ могаргдоацилга.

В. ВОЛКОВ.
(ТАСС).

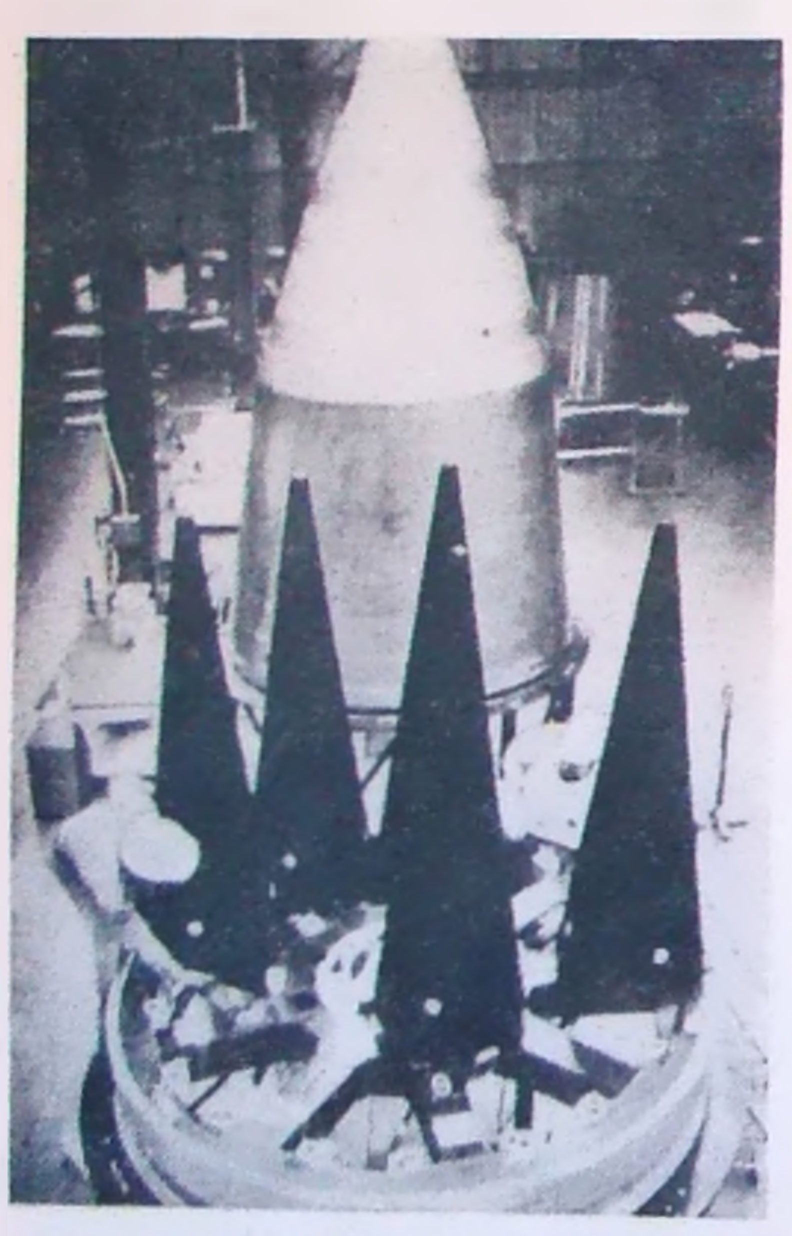

США администраце стратегически герзаш Iоадара цхьагIа хьарме хIама даьа Президента Р. Рейгана конгресета доан баьб эггара хьалха тохаш дола герза гаьна Пентагоне доархIаш йола «МХ» аха керда межконтиненталыш баллистически ядерни 100 ракет дIаийазхарча хьасталха решета тIаийдай ше аьнна. Эггара кIезигагIа дьархIача 20 миллиарда доллар мах болаш хургйола керда ракетий система болх бе йолалаийта лерхI 1980 шу чакхдаллаш.

СУРТА ТIА: Уилмингтонерча (Массачусетс штат) заводе «МХ» аха ракета хьаьча.

АП—ТАСС телесурт.

Керда книжка

Берашта дола совгIат

Вайнахка литературе лаьрхIа берашта йолаш гонламе йолаш дукха дац. Къахетта, произга лилача хIаьта а Шин-кхь йоазонхочун — Хь. Осмиева, С. Чахкиева, М.-С. Плиева мара йоазош дац берашта хетадах. Цул совгIа, берашна кхоачаргдолаш ба гаьбунцама журналаш дац сепатеха ардаьнна цхьа цхьаьх шу хьаьхьа арахийна «Хьайбаех дола фьаьлгаш» мара. Цудухьа вай юкхьанчарча школерча учебникашта дешара книжкашка хьежа ма дарра гучадоал мел зиаш да берашта из литература. НенагIа ираш стихаш, поэмаш с кхьача метталара даьха йоазош да дешара книжкашта юкъе кхийдараш. ТIаккха мишта IомаьбергIа берашна шоай нана мотт? Шаьра хоаш ма дий, берий дег чу дессa хIама чIоагIа латтилга. Шин хана Iомабе ше мел вах шаьрбе кIоаргбе, бола навна мотт. ДукхагIча даьхье литературэ ций дола дектар да сиг бера хана эший оамале, чаделиа. Даьхе езаш, заьй ций доархIаш хьаькхевар.

Лакхехьа мел аьннар са дага эттар хIанэ дукха ма йоацача хана Костоев Iалихана «Аслани Гайлани» аха повесть ал йийшаьа.

Эггара хьадха белгала лаккха доагIа лаьрхIа берашта а берех дьаьна а повесть яьаль хилар. Цар доазараш, дешар, кIаш Iомерла хилар, даьнавиа, хьехархой ций дар, къахьегама тIера хилар — да дувцача йоазон керттердар.

Дикка кIашагIа еллай повести композиция: цхьа тхьаьх корта чуйоагIаш да повеста цкь дакьа. ХIара корта доккха доаца йистедавиа сурт хьахьокхаш кхеллад йоазонхочо. Хьоьмаргза вай хьалхарча «Деьала юкъера къовсам» ахача кортага I. Костоева хьахьоих хьавнала къахьегаш, кIаши тIера бола гIалгIай дезал цIенза Вигентгири — доахол дор, нана Маржан — медпунктера лор, нар бераш — Аслан, Райлан, Хьамид. Даси нанаси шоай бераш къахьега Iомаду. Беррита бIаь муI мара цу керта чу ца боагIе а. бIаргашка хьалхаиша латта диза сурт диллад йоазонхочо.

Повеста тIо дийна моттиг дIалоацар шоллагIа ди да: цу дийнахьа Аслана Райланна ма-Iул доаккхаш ба шоай юрта; Iиндархе гонахьарча бIарг хьоастача аренашка. Хола дуьц Райлана наиендаь-сесаги яхача диза хьежача мишта хоаргда масса сахьат даьннад.

— «Ухьох нанен даь-есаг хIана оал хой хьона? Хьамал, ухан гIа мишта, кулг тохал Iа. КIалхара, ваI йийга петар санна, кIаьден бозамен да, хIаьта лакхера, — морсен шийлен да. Цу тIа кIалхара — хола, кIай бос болаш да, тIаккха лакхера белаза даьана, тиша бирзьа санна, ийрта бьацара бос болаш да. КIалхара — хола, тIера — ийрча, КIалхара — дIайха, тIера — шай да, КIалхара — нана, тIера — даь-сесаг».

Бераш тешаргдолаш дуаш йоазонхочо хIана тиллай цар юртах Iиндарха аьша цIи, с БераaIалал яхо дешаш зиашта кхеллад адамо, и мя. дI.

Iадам довлаш, цул холаа дийлад говзамеча дешашца хьахьоих йоазонхочо «Цкхьха, кIалла дага а долаш, къайладаьлар малх. Цул метта, терка а теркаш, сиа хьаэттар йоккха Iаьржа морх, ерригача юрта тIара а юрта гонахьарча моттигаш тIара а сигале бодьйерIасен. Ше баьхача доглаш мухьо са сааьх, кхы дIахо дIаяха гIоарал доацаш юхасенар из йоккха Iаьржа морх. ТIаккха кхы ца хоаш, иза шай мухь аьхха Iиндархенен, Асланан. Райланан цар доахадеча на Iуаи лаьрхIа беча санна, беррита а, нхо ца беш, Iоцу а боаагабир по цхьан лоиецага юкьахь».

Духхьал делаза къхьера гIуллакхаш мара I. Костоева на дувцаре. повеста чулоацам лоакхургбар. Йоазонхо Iиндархе даха. бераш — Аслан, Райлан, Гапур, Тимур, Сатарбий, Жаби, Хьамид — юкъера повести Бераш хилаш дикен вон, бераш хул дина кхедаьь во кхедаьь. Дикача берий сурташ да I. Костоева дехкараш, дийна болаш санна хьалташа латт уж. Шоай оамалашка, сабарга, деналга, хаделта диллача уж тара лест А. Гайдара «Тимури цун командей» ахача повеста. Вайнахья бераша цьовсам лелабу юртарча чарахьашна-тухамхоша ПоазотагIен Таисаманеи, цар къона лаьташ доадарах. Школе дина дешаш ба Аслани Райланк. юкъара болх бозаме лелабу, кIалвисачун оагIув хьаллоац, из беаре бейп.

МалагIа берий доалар, сакъердам дIагIоргбе иллеш доашин? Тоьал да уж повесто юкъе:

ГIа шерагIа йаниха,
Лакха ийбе мог!
Дешаш кура дакиха
КIантий майра дог!

Шитта, шера гIа боахал чакхбоал майра деган дола «Аслани Райлани» ахача повеста тIара кура кIантий.

МАЛЬСАГОВ Ахьмад.
Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета доцент.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ХЬЕХАРХОЙ ДЕЗАЛ

30 шераш... Ца хиннаб вайнахах бола нах а кьыча дIамигача вай мехкарча халкъех бола нах а культурин оагIорахьа дегIааха болабенна дешара тIабийрза хи. Цу хана кIезига хиннаб Нохч-ГIалгIайче школашка хьеха хоаш бола хьехархой, цунна дувзденна вай республике арахьара хьатIаухаш хиннаб кхыча къамех бола хьехархой. Шитта кхоач Нохч-ГIалгIайчене 1939 шера Москвера йита хьехархо, эрсий йоI Стоянова Анна. ХIана наггахьа саг вац вай республике цIи хела йола хьехархо, Социалистически Къахьегама Турпал Стоянова Анна Владимировна ца йовзаш. Шин хьинарерча, хьаьналча къахьегамна аьккха сийле я цунна яр.

Юххьанца вай республике кхьачача Пожаи-Юртарча школе эрсий мотт хьехаш йола хьехархо хул цох. ХIаьта, цу юртаца юкъаеннна я Анна Владимировнай вахарpа хозагIйола а халагIйола а ха. ХозагIйола ха я — хьалха, Пожаи-Юрта кхачалехь йоI Лермонтова, Пушкина, кьыча эрсий гIорбаьнна хиннача йздархоша хесталь Кавкал йовза белам болаш, цул лоамашка ший бIаргашца хьажа белам болаш хиннадаь а, уж лоамаш, Iалам бIаргадича ший деррига вахар цига яхаш дIадахьа цо лоьрхIандаь а. ХIаьта, халагIйола ха я их вай из балха енача шерашка а цул тIехьагIа а шин дешархошта эрсий мотт хьехаш цо кIезига хало эза йоацандаь. Из хало юкъаенна яр 1939 шера из балха енача Пожай-Юртарча школера цуи дешархой эрсий меттах кIалла а хIама ховш хинна ца хилар. Мел дукха къахьега диезар Стояновай ше дувцар дешархоша кхетадергдолаш, хIаьта из цунна дика карагI а доалар. Тхъаь итт шу совгIа ха дIалу цо Пожай-Юртарча берашта эрсий мотт хьехара. Алхха, шин предмет хьийха Iацар из дешархошта. Цул совгIа, из яр дика общественни болхло а. Цо вIашагIтехаяр школе драматически, кружок, хIаьта цар спектаьлаша цкъа дог гIоздаьнкха Iанзар юртарча бахархой.

Дукха дииццад, дукха лэдаьд аддий оамал, гIулахх, дог цIена, нах безаш йолча цу сагах. Цудухьа, са дувца безам бар цох, дезала иаьнах санна.

Алхха, дика дешархой кхебаь Iийнаяц Стоянова Анна Владимировна, хила ма боагIара вай мехка граждэнаш болаш кхебаьб цо ший дезал а. Диъ бер хиннад Стояновай, аз хиннад их, хIана аьллча, таханарча дийнахьа царех хIаравар ший нахара никъ хьо а лаьца, ондабьнна дезал а болаш бахаш боландаь. Уж ба йоккхагIйола юI Ева, юI Алла, кьонгаш Владимири Александри.

Оалаш ма хиллара, бераш дукхагIча даькъе даьна е нанна тара хила гIерташ, царгара оамалаш, гIулакхаш хьаIомаде, хьазна гIерташ хул. Шитта хилар СтояновгIар дезале а. Балхара чуеча школах лаьца къамаьл деш хулача наьнага лергдиллие ладувгIар бераша, нагахьа школе хинна нердалар, наьна дог хьоастаиш дале — гIаддолхар, нана лаIагIаче югаш дале — маьлхара долхар. Школа, хьехархочун болх дег тIара безаш йола шоаи нана гуча йийнгашта чIоагIа безалу шоаи нанас хержа вахара никъ, цIаккха а шоаи нана санна хьехархой хургдий-те тхоах, аьнна хеталора царна. Баьзда, ха дIайода, доккхий хул Анна Владимировнай бераш.

Ше итт класс чакхъяьннача Ева деша йода Махачкалерча педагогически института физико-математически факультете, из тIехдина чакх а яьнкхе, цо болх бу вай мехка [illegible], хIаьта а ца юкьабоагIа, ше кхинача Нохч-ГIалгIайче. ХIана из болх беш я физико хьехаш Грознерча Октябрьски района № 16 йолча юкъерча школе. Цкьаа, кхыметтел хIана а ше школе болх бу вурийтта шу даьннача тIехьагIа а, наставаста балха хьалбехьа дагаюл из шин паьнаца, хIаьта, из лаим дика лер йолаш а хул.

ХIаьта, шоллагIйола юI — Алла а хьехархо я. 1961 шера Грознера педучилище чакх а лынкх юххьанарча классашкара хьехархо йолаш болх дIаболабу цо.

— Юххьанца Пожай-Юртовски района Зандак-Ара яхача юртарча школе со болх бе йоласнначa хана, — яхаш дувц Алла Георгиевнас, — сога даим а оалар нанис, юххьанарча классашкарча хьехархочо дешара безам тIаозарга хьежжа хул дIахо йолача хана, дококха дерий деганшкара дешардара безам. Цудухьа, со даим а цхьатарра бераштa деладалийта гIийртай деррига предметаш.

Ше хIара урокага кийчо еш кердалар. берий теркам тIаоларгбар юкъедахьа гIерт Алла Георгиевна царех я ловзара ханаш, карточкаш, тайп-тайпара таблицаш, тексташ. Цу гIулакхо дикагIа хаьараалит берашна керда урок. ХIаьта, шоллагIча дийнахьа бераша шоашта цIагIа Iомаде денинар шаьра хьадуцаш, дика царалерзадаь хилча, ма праз долаш а хет хьехархочоа ше.

Грознерча тайп-тайпарча школашка цо болх бу 21 шу даьннад, хIаьта царех 17 шу цо дIадихьад № 16 йолча школе болх беш. Цуи хинна дешархой таханарча дийнахьа къахьегаш ба лораш, гIишлоихой, хьехархой, мехкдаьтIахой болаш а, ништа ихыдола балхаш деш а.

Мехкараша-м шоай нанас хьабена хьехархочун никъ ма хержадий, тIаккха Анна Владимировнай кьонтех — Владимирахи Александрахи малаш хиннабте яха хаттар отта гарлу. ВоккхагIолча Владимир Георгиевича чакхъяьккхай лакхера тIема училище, таханарча дийнахьа из эпсар - майор ва. ХIаьта, Александр Георгиевич тражланеа авиаце летчик ва, вахаш Грозне ва.

БелгаIдаинха дезаш да цхьаьнха а. цу дезалах хьаьннна йоI хуле, цох хьехархо хулга а, нагахь цу дезалах хьаьнна воI хуле цох вай Советски Эскара эпсар хулга а. Цунна дола тешал да Стоянова Анна Владимировнай аийй йоIо Людмилас а педагогически институт чакхъяьккха хилар, цо Евай воI л. ХIаьта, шиин воI Владимир Красноярскера лакхера тIема училище чакх а яьккха хIана эпсар ва. Шитта, Анна Владимировнай шакхе найц а эпсираш ба.

Найна гуш ма хилара, вай хьеха доьнаа берии хьидаьнна цу хьинар долаш хиннача хьехархочох хIана шеиее яха салоIай. йолча Социалистически Къахьегама Турпал йолча А. В. Стояновайх. Цун вахара хьаьсап — из да цо долча советски сага вахара хьисап.

С. АРЧАКОВ.

БОАХАМИЙ НОВКЪОСТАЛЦА

Тха района культпросветучрежденеша шоай керттера дехкар лерхI КПСС XXVI съезда решенешта шерра пропаганда яри уж кхоачашъяра шоашвара доагIо гIо-новкъостал дари. Укх шера дикка болх баьб тха культбалхлоша КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо тIайийца Кхачан программа цаха дIаховзийташ, мехка а республика а юбилейшта хетаяь мероприятеш чакхйоахаш, кхыдоли гIулакхаш деш.

Iаи болх бе культучреждении кийчъль даьннад тхо. Тайп-тайпарча ведомственный 38 культура учреждени я районе. Царна ремонт е аьнна хьахийна 35 эзар сом дар тхона: 30 эзар сом клубашта ремонт е, 5 эзар сом библиотекаш тоаяра. Цул совгIа, кхы тIа а делар тхона 18 эзар сом. Клубашта деррига ремонтии балхаш моттигерча ремстройучастка дир тхона. ХIаьта библиотекашта ремонт тхоай болхлой йизашца йир оаха. Тхоашта хьа мел хийца яхча дахийта дезача дIадахийта даьннад тхо.

Культучреждениеш кийчъеча, аша хIама эзача доккха новкъостал дир тхона совхозаша «Сагопшинский» (директор М. Ю. Белхароев), «Советский» (А. О. Гетагажев), «Алханчуртский» (З. М. Цечоев), кхыча боахамаша.

Мел йола культура учреждени дина мебель йолаш я, художественни самодеятельноста йийцай костюмаш, музыкальни инструменташ, кхийола культинвентарь. Цу гIулакхa лаьрхIа района совхозаша тхона делар 100 эзар сом «Малгобекнефть» НГДУ (начальник Е. А. Орехов) дина новкъостал даьа самодеятельноста сценически костюмаш эзача. Районе цхьа хьахар дIадахийтадаи цар художественни самодеятельноста коллективо лакъа ца доалаш. Шитта цо дакъа лаьцар политически чалe хьажаре, СССР 60 шу, Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шуи шин лоIамагIа из Россейа юкъеяха 200 шуи диазара хеталь хиннача телевизионни конкурсе, районе чаьхиохьаш хиннача кхыйола культурно-массови мероприятешка.

Культпросветучреждений болх дика дIабахар лувзадена да кадраш хилара а укх кхерина а царех дикагIаьраш хьахаржара, эшаш дола хьалашта культболхлой IаIалйярца. Шитта, укх шера тха балхлошта тIаьхьита лаьрхIа юкъера дешар дийша 5 саг, товбаьа шиi бахх культура балхаьна хьалаш шоча маставарча комиссе, библиотекий а клубаш а общественни советаша. Тоабенчаи «Октябрь» яхача гоподской культура Дворца. Доьлакоарча районии культура Цкен районии Централизованнии библиотека методически центраш бахх. Культура отделе а юрта Совета заседанешта а дукхагIа дувз культучреждений балхах лаьха хаиначахьа чакхйоах семинараш практикумаш.

Укх шера культура лакхерча а лаьрхIача юкъерча а дешара заведенешка очно а заочно а деша вахийтаб оаха 6 саг. Вергага а тха районе хIана культура тайп-тайпарча дешара заведеншна дешаш ва 40 саг. Квалификаци лаккхьара курсаш бахийта шоаи болх шаьрбеш укх шера 18 болхло хиннаб.

М. МЕРЖОЕВ,
МалгIабика района культура отдела заведующи.

ТЕЛЕВИДЕНИ

16 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаь».
8.45 — «Мичад цо турпаннаш»,
9.30 — «Шира водевиль». Художественни фильм.
10.35 — Фильм-концерт.
11.05 — Iилман-популярни фильм.
12.15 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Узбекски телевидене документальни фильм.
15.40 — «Поэзи». Рафаэль Альберти.
16.30 — Телевизионни очерк.
17.15 — Фильм-концерт.
17.45 — «Iамаш йоаца тамашийладараш».
18.15 — Миллионий ленински университет.
18.45 — «Известия» яхача газета приз яьккхара йола дунен халькъашта юкъера турнир. ФРГ сборни — СССР сборни. Перерыве — «Тахан дунен тIа».
21.00 — «Хаь».
21.35 — «Наькъаш вIашагIъхетача хиина тIема». Художественни фильма I сери.
23.10 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «141 даькалес». Телевизионни документальни фильм.
8.35 — Природоведени. 1 класс.
8.55 — Iилман-популярни фильм.
9.15, 12.10 — Испански мотт.
10.05 — ПТУ дешархошта.
10.35, 11.45 — Зоологи. 7 класс.
11.00 — «Вай беш».
11.30 — Iилман-популярни фильм.
12.40 — Географи. 6 класс.
13.10 — «Карасева ноладаш». СССР халкъа хьехархочух А. Г. Карасех йола телевизионни очерк.
13.40 — В. Шекспир. «Гамлет».
14.30 — «Звезда пленительного счастья». Художественни фильма 2 сери.
15.45 — «Кердадараш».
16.25 — «Дешархо» (гIалгIай метталa).
17.25 — «Салют юбилей». Республиканский пионерий Дворца ансамбля концерт.
18.05 — «Субботние аравоьла кийча да» (нохчий меттала).
18.15 — Документальни фильм.
19.25 — «Нохч-ГIалгIайче» (логIа).
19.45 — «Ийхь». Телевизионни художественни фильм.
19.30 — Кинопрограмма.
20.00 — «Бийса даьхьала хийла шун. бераш!»
20.15 — «Шун хьахазий дехарца». Музыкальни передача.
21.00 — «Хаь».
21.35 — «Известия» яхача газета приз яьккхара хьоьхех йола дунен халькъашта юкъера турнир. ЧССР сборни — Швеце сборни.

17 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

6.00 — «Хаь».
8.45 — Документальни фильм.
9.30 — «Хьа тIаьтIа». Телевизионни художественни фильм.
11.00 — Итла вал Чайковски цIерагIча дунен халькъашта шахяпча конкурса лауреате Л. Шемчука.
11.55 — «Iолмаш кхтах» лоха малин. Телевизионни документальни фильма премьера.
12.15 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Мехка телевизионни студи документальни фильмаш.
15.55 — Эстонски ССР-а искусства мастерий, художественни коллективий концерт.
16.30 — Фильм йола хьоамалгIа. «Сядкий кIасакь». Телевизионни художественни фильм.
19.00 — «Арктически магистраль». Даьха тоацаш да социалистически Къахьегама Турпал, СССР флота министр Т. Б. Гуженко.
19.45 — «Известия» яхача газета приз яьккхара хьоьхех йола дунен халькъашта юкъера турнир. СССР сборни — Финляндие сборни. Перерыве — «Тахан дунен тIа».
21.00 — «Хаь».
21.35 — «Наькъаш вIашагIъхетача хиина тIема». Телевизионни художественни фильма премьера. 2 сери.
22.40 — «Тахан дунен тIа».
23.50 — [illegible]

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — Телевизионни документальни фильм.
8.45, 9.35 — Музыка «Снегурочка» аха Н. А. Римский-Корсаковa.
9.55, 12.10 — Англиски мотт.
10.30 — Iилман-популярни фильм.
10.55, 11.40 — А. С. Пушкин «Дубровски». 8 класс.
11.00 — Географи. СССР.
12.10 — [illegible]
13.10 — [illegible]
13.40 — «Хи а хо хьа а лох. Дешархошта лаьрхIа [illegible] передача.
14.25 — [illegible]
14.55 — [illegible]. «Форда тIа [illegible]» фильм.
15.45 — «Кердадараш».
16.00 — «Хьа горизонташ».
16.30 — «Социалистически хьахарахь. Мишта [illegible]. «Красный молот» завода коллективе [illegible] (гIалгIай метталa).
16.55 — Фильм.
17.05 — Концерт.
17.30 — «Нохч-ГIалгIайче» (логIа).
17.50 — «Кинопрограмма».
18.30 — [illegible] (нохчий меттала).

РАДИО

16 ДЕКАБРЬ

6.40 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.21 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Перестачай программа (нохчий, гIалгIай меттала).
8.25 — Ирестона илаешш ашарийн (эрсий меттала).
11.15 — Кхачан программа — кхоачашъе! «ГIаьна йолча белхашна тIоронаш» (эрсий меттала).
11.35 — Ашараш (эрсий меттала).
11.45 — «Ши дуне — шатара ши хьисап». Нохчийчоьн Сулаева Мовлдийа хьалхьа (нохчий меттала).
13.15 — Концерт (нохчий меттала).
17.15 — Перестачай программа. Хастамаш бола хьаж.
17.18 — Халкъа мукаш (нохчий меттала).
17.45 — «Къулбаседа ХIирдiйчен четадаь эгаьгеIен музIараш» (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Хоамаш.
18.40 — «Атесто иза иллешна» (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — Москва «[illegible]» концерт-очерк.
19.00 — Моттигерча композиторий произведений концерт.
20.00 — «Салоiа минуташ» ина передача.
20.15 — «Къона безам». Концерт.

17 ДЕКАБРЬ

6.10 — «Юртара Iуйре» (эрсий меттала).
8.30 — Перестачай программа (эрсий, нохчий меттала).
9.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
9.25 — «Ленинан никъ» газета обзор.
9.50 — ХIарий ашарий концерт.
11.15 — Концерт [illegible] радиоинститута (эрсий меттала).
11.25 — Иллеш, хазара ашарий концерт (нохчий меттала).
11.45 — «ДоттагIий оалам». Къулбаседа - ХIирдий республикерча передача (эрсий меттала).
13.15 — Концерт (нохчий меттала).
17.15 — Перестачай программа. Хастамаш бола хьаж.
17.16 — Специалиста хьехамаш. «Iаш хана хьалйоанта профилакти ярг» (нохчий меттала).
17.31 — Сретасадамаьре ашараш (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.30 — Хоамаш.
18.40 — «Йоккхай вахарь». Радиогазета (гIалгIай меттала).

УКВ

18.00 — [illegible]
18.30 — Нохч-ГIалгIай халкъа ашараш.
19.37 — [illegible]
20.10 — [illegible]
20.35 — Дзаьхиен. Соьта.

Тахан республике гIоазел Грознен хушаюш морхал а йолаш. ДогIа а делхаш малхбузехьара салуде 7—12 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 4—9. Грознера 6—8 градус йовхал хилаш хилен тарлу.

Кхоана хушалуш морхал а йолаш, йоачаш а йолаш. тайп-тайпарча оагIонашкахьара салуде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура дийнахьа 0—5 дийнахьа 2-3 [illegible] йовхал хилаш тарлу.

Метеостанци.

ГIОРВАЬННА ХИННАЧА УЙЛАНЧАХ ДОЛА КНИЖКА

«Леонардо да Винчи» — книга цIа йолаш да укх шера «Iалакьмате динача наьха вахар» оалача серегIа «Молодая гвардия» яхача издательства арахийна. Галина Алексея вийнка. Из роман а дац, куложивана белгалдинадовании биографи а ша, хронологически порядкыгIа дIаядаь вахар а [illegible]. Из Леонардо да Винчи вахарах творчествах автора ваьшалоаш [illegible] йола [illegible]. [illegible] «Биографа шийна хьалхашка оттаду — юкъаш йолча аьхкий художественно-Iилмай стиль тара йола стиль [illegible] дехкар». [illegible] а цуна дукхагIа даьхье [illegible] кхестара [illegible] турпала вахара [illegible] хаиаш кроноло[illegible] порядкагIа йолаш [illegible] цари [illegible] юкъеъ [illegible] [illegible].

[illegible] да а [illegible] деша вохьаиа а дола доаллу Леонардо [illegible] хилара миланско вахара цун вахар. Автора [illegible] дола раьнга воьннит Леонардо — [illegible] военни инженера, [illegible] архитектора, скульптора, [illegible] ний мичара [illegible]. [illegible] Иоаленин [illegible] хьаьнннай [illegible] вахара [illegible] [illegible]. [illegible] хIара керда [illegible] дола цун цIи [illegible]. Леонардо вий [illegible] [illegible].

[illegible] Алексея [illegible] Леонардо да Винчи графика [illegible] иллюстрацешца [illegible].

Лейл ФРУХТМАН
(АПН).

Хьаьнала къахьегамхо

Надтеречни района «Пер[illegible]» совхоза механизатор Къахьегама ЦIоча Байрахха орден [illegible] Х[illegible] Исуда чIоагIа вай лу наьа. Из гаманн а [illegible]. Дешарий халлиа [illegible] [illegible] бий [illegible]. Шин кол дена санни [illegible] [illegible] совхозе беш бола [illegible] гIа бол. Коммунист хилари [illegible] тарро, [illegible] дика лоа цо боахам а юрта а общественни балха а [illegible].

— Исуд [illegible] ма яцо [illegible] — [illegible] пуйла [illegible] хьаьрчачаь [illegible].

— [illegible] поа [illegible] нохьс [illegible] [illegible] [illegible] социалистически [illegible] механизатора [illegible] [illegible] [illegible] масса [illegible].

ХIаьта эггара хилагIа [illegible] болх бе [illegible] Исуд [illegible] Шурой ферме [illegible] [illegible]. Ферма кулгалхой [illegible] раьза ба цо [illegible].

М. ХУМАДОВ.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57, редактора заместителя — 2-65-07, белхатоьхама секретара — 2-84-60, отделаш: [illegible] вахара — 0-24-04, промышленности транспортен — 2-65-01, юрта боахама 2-17-81, культура — 2-64-75, кехатий — 0-24-07, корректорски — 2-66-64.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57, заместителя редактора — 2-65-07, ответственного секретаря — 2-84-60, отделов: [illegible] жизни — 0-24-04, промышленности и транспорта — 2-65-01, сельского хозяйства — 2-17-81, культуры — 2-64-75, писем — 0-24-07, корректорской — 2-66-64.

Газет арадуьл шинарки, эрсий, шоазтен деношка.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92.
Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92.
Заказ № 5532.